

บทที่ ๓

นิสสัยกัณฑ์

พระมหาวิจิตร กลยานจิตโต

วัตถุประสงค์ประจำบทเรียน

เมื่อนิสิตเรียนบทนี้แล้วสามารถ

อธิบายนิสสัยสิกขาบท ทั้ง ๑๒ สิกขาบทได้

อธิบายสิกขาบทที่เป็นสาธารณบัญญัติและอสาธารณบัญญัติได้

อธิบายเหตุเกิด สถานที่ บุคคลที่เกี่ยวข้อง ตัวบัญญัติ หรืออนุบัญญัติ สิกขาบทวิมังค์ (การจำแนกคำ)

บทภาชนีย์ อนุปัตติवारได้

เนื้อหาโดยสังเขป

สาระสำคัญในนิสสัยกัณฑ์ ๑๒ สิกขาบท

๓.๑ ความนำ

นิสสัคคิกกัณท์ ตอนว่าด้วยนิสสัคคิยาปาจิตติยํ คำว่า นิสสัคคิยาปาจิตติยํ ประกอบด้วยคำ ๒ คำ คือ

๑. คำว่า นิสสัคคิยา แปลว่า ทำให้สละสิ่งของ อาบัติที่สละแล้วพึงแสดง หรือ แปลว่า การสละ ซึ่งเป็นชื่อกระบวนการทางวินัยที่พึงทำในเบื้องต้น¹

๒. คำว่า ปาจิตติยํ แปลว่า ทำกุศลจิตกล่าวคือกุศลธรรมของผู้ตั้งใจต้องอาบัติให้ตกไป โดยสรุปก็คือ ทำจิตให้ตกไป และจิตที่ถูกทำให้ตกไปนั้น ย่อมพลาด จากอริยมรรค หรือทำอริยมรรคให้เสียไป และปาจิตติยํ นี้เป็นเหตุให้จิตลุ่มหลง² รวมทั้ง ๒ คำนี้เข้าด้วยกันเป็น “นิสสัคคิยาปาจิตติยํ” ซึ่งเป็นชื่อสิกขาบท หมายถึง บทบัญญัติในนิสสัคคิกกัณท์ ๓๐ สิกขาบท และเป็นชื่ออาบัติ หมายถึงอาบัตินิสสัคคิยาปาจิตติยํที่ภิกษุต้อง เพราะเกี่ยวข้องกับเครื่องอุปโภคบริโภคในทางที่ไม่เหมาะสม เป็นลหุกาบัติ คืออาบัติเบา และเป็นสเตกัจฉา คือยังพอแก้ไขได้ เมื่อ ภิกษุต้องเข้าแล้ว สามารถพ้นได้ด้วยการสละสิ่งของ เช่น จีวร บาตร ผ้าสีทนะ เป็นต้น ที่ทำให้ต้องอาบัติ ต่อจากนั้นจึงแสดงอาบัติต่อหน้าสงฆ์ คณะ หรือบุคคล

นิสสัคคิยสิกขาบท เป็นนิสสัคคิยาที่ต้องเสียสละ ต้องอาบัติปาจิตติยํ ที่ทรงบัญญัติสำหรับภิกษุณีฝ่ายเดียว ๑๒ สิกขาบท ๑๘ สิกขาบททรงบัญญัติแก่ทั้ง ๒ ฝ่ายซึ่งขบวนการบัญญัติสิกขาบทเกิดจากมีชาวบ้านหรือภิกษุณีตำหนิ ตีเตียน โพนทะนา ภิกษุณีผู้มีความมักน้อย สันโดษ ได้ยินภิกษุณีตำหนิ ตีเตียน นำเรื่องไปบอกแก่ภิกษุสงฆ์ ภิกษุสงฆ์นำเรื่องไปกราบทูลพระผู้มีพระภาคเจ้าพระผู้มีพระภาคเจ้าเรียกประชุมสงฆ์ สอบถามเหตุเกิดทรงแสดงธรรมมีกถา ยกอุทาหรณ์ ตำหนิโดยประการต่างๆแล้วทรงยกสิกขาบทขึ้นแสดง สถานที่บัญญัติสิกขาบท พระเชตะวันมหาวิหารของอนาถปิณฑิกเศรษฐี ในเมืองสาวัตถี

ในแต่ละสิกขาบทจะมีเหตุเกิด สถานที่ บุคคลที่เกี่ยวข้อง ตัวบัญญัติ หรืออนุบัญญัติ สิกขาบทวิภังค์ (การจำแนกคำ) บทภาษณีย์ อนาปัตติวาร

¹ นิสสชชิตวา ยํ เทเสติ, เตเนตฺตฺนติ นิสสชชิตวา เทเสตฺตฺตฺพโต นิสสชชิตฺตฺนติ วุจฺจติ -วิ.อ. ๓/ ๓๓๙/๔๘๕

² สยจิจฺจ อาปชฺชนตฺตสฺส กุสลธมฺมสฺงขาตํ กุสลจิตฺตํ ปาเตติ, ตสฺมา ปาเตติ จิตฺตฺนติ ปาจิตฺติยํ วิ.อ. ๓/๓๓๙/๔๘๕

๓.๒ สารสำคัญในนิสสัคคียปาจิตตีย์ ๑๒ ลิกขาบท

ปัดตวรรค หมวดว่าด้วยบาตร ลิกขาบทที่ ๑ ว่าด้วยการสะสมบาตร

เรื่องภิกษุณีฉัพพัคคีย์

ครั้งนั้น พวกภิกษุณีฉัพพัคคีย์ทำการ สะสมบาตรไว้เป็นอันมาก พวกชาวบ้านเดินเที่ยวตามวิหารเห็น เข้าจึงตำหนิ ประณาม โพนทะนาว่า พวกภิกษุณีฉัพพัคคีย์ทำการสะสมบาตรไว้เป็นอันมาก จะขาย บาตร(ปัดต คติย+ต) บาตรภาชนะใส่อาหาร .ปัดติ เอตถาติ ปัดโต บาตรเป็นที่ตกลงของข้าวเป็นต้น ชื่อว่า ปัดตะ.ปาดโต ตายตีติ ปัดโต บาตรที่รักษาจากการตกหล่น ชื่อว่าปัดตะ (ปาดสทหุปปท+ตา รกขณ+อ,ลบ อ ที่ต, รัสสะ อา เป็น อ,ลบสระหน้า) ปัดโต นาม เทว ปัดตา อโยปัดโต มตติกาปัดโต³ ชื่อว่าบาตรมี ๒ ชนิด คือบาตรเหล็กและ บาตรดินเผาหรือตั้งร้านขายภาชนะดินเผา

ลำดับนั้น พระผู้มีพระภาครับสั่งให้ประชุมสงฆ์เพราะเรื่องนี้เป็นต้นเหตุ ทรงสอบถามภิกษุทั้งหลาย แล้วจึงรับสั่งให้ ภิกษุณีทั้งหลายยกสิกขาบทนี้ขึ้นแสดงดังนี้

พระบัญญัติ

ยา ปน ภิกขุณี ปตตสนฺนิจยํ กเรยฺย นิสฺสัคคิยํ ปาจิตฺตियนฺติ ฯ⁴

ภิกษุณีใดทำการสะสมบาตร ต้องอาบัตินิสสัคคียปาจิตตีย์⁵

ลิกขาบทวิภังค์

ที่ชื่อว่า บาตร ได้แก่ บาตร ๒ ชนิด คือ (๑) บาตรเหล็ก (๒) บาตรดินเผา

บาตรมี ๓ ขนาด คือ (๑) บาตรขนาดใหญ่ (๒) บาตรขนาดกลาง (๓) บาตร ขนาดเล็ก

ที่ชื่อว่า บาตรขนาดใหญ่ จุข้าวสุกจากข้าวสาร ๒ ทะนาน จุของเคี้ยวเศษหนึ่งส่วนสี่^๒ จุกับข้าว พอสมควรแก่ข้าวสุกนั้น

ที่ชื่อว่า บาตรขนาดกลาง จุข้าวสุกจากข้าวสาร ๑ ทะนาน จุของเคี้ยวเศษหนึ่งส่วนสี่ จุกับข้าว พอสมควรแก่ข้าวสุกนั้น

ที่ชื่อว่า บาตรขนาดเล็ก จุข้าวสุกจากข้าวสาร ครึ่งทะนาน จุของเคี้ยวเศษหนึ่งส่วนสี่ จุกับข้าว พอสมควรแก่ข้าวสุกนั้น

บาตรที่มีขนาดใหญ่กว่านั้นเป็นบาตรที่ใช้ไม่ได้ บาตรมีขนาดเล็กกว่านั้นก็เป็นบาตรที่ใช้ไม่ได้

คำว่า ทำการสะสม คือ บาตรที่ไม่ได้อิฐฐาน ไม่ได้วิภังค์

³ วิ.มหาวิ.๒/๖๐๒/๖๘

⁴ วิ.ภิกขุณี.(บาลี) ๓/๗๓๔ /๖๒

⁵ ที่แปลว่า “ต้องอาบัตินิสสัคคียปาจิตตีย์” นี้เป็นไปตามนัยอธิบายแห่งอรรถกถาว่า “นิสสัคคิยํ ปาจิตฺตियํ, ตถจ จิวโร นิสสัคคิยํ โหติ, ปาจิตฺตียาปตฺติ จสฺส โหติ ต้องอาบัตินิสสัคคียปาจิตตีย์ คือจิวรเป็นนิสสัคคิยต้องสละ ภิกษุณีรูปนั้นต้องอาบัติ ปาจิตตีย์” (วิ.อ. ๒/๔๖๒-๔๖๓/๑๔๒, กงขา.อ. ๑๘๖)

นิสสัคคียปาจิตตีย์ คืออาบัติปาจิตตีย์ที่ภิกษุณีผู้ต้องแล้วเมื่อจะแสดงเทศนาบัตติ จะต้องทำการสละวัตถุก่อน จึงจะถือว่าเป็นผู้บริสุทธิ์จากอาบัตินี้

คำว่า บาตรเป็นนิสส์คีย์ ความว่า บาตรเป็นนิสส์คีย์พร้อมกับบอรุณขึ้น คือเป็นของจำต้องสละแก่สงฆ์ แก่คณะ หรือแก่ภิกษุณีรูปหนึ่ง

วิธีสละบาตรที่เป็นนิสส์คีย์

สละแก่สงฆ์

ภิกษุณีรูปนั้นพึงเข้าไปหาสงฆ์ ห่มอุตตราสงค์เฉวียงบ่าข้างหนึ่ง กราบเท้าภิกษุณีผู้แก่พรรษา นั่งกระโหย่ง ประนมมือ กล่าวอย่างนี้ว่า แม่เจ้า บาตรใบนี้ของดิฉันเกินกำหนดราตรี เป็นนิสส์คีย์ ดิฉันขอสละบาตรใบนี้แก่สงฆ์ ครั้นสละแล้วพึงแสดงอาบัติ

ภิกษุณีผู้ฉลาดสามารถพึงรับอาบัติ พึงคืนบาตรที่เธอสละให้ด้วยญัตติกรรมวาจา ว่า

สุณาตุ เม อยเย สงฺโฆ อโย ปตฺโต อิตถนฺนามาย ภิกฺขุณฺเีย นิสฺสคฺคิโย สงฺฆสฺส นิสฺสญฺโจะ ฯ ยทิ สงฺฆสฺส ปตฺตกลฺลํ สงฺโฆ อิมํ ปตฺตํ อิตถนฺนามาย ภิกฺขุณฺเีย ทเพยฺยาติ ฯ⁶

แม่เจ้า ขอสงฆ์จงฟังข้าพเจ้า บาตรใบนี้ของภิกษุณีชื่อนี้เป็นนิสส์คีย์ เธอสละแก่สงฆ์ ถ้าสงฆ์พร้อมกันแล้วพึงคืนบาตรใบนี้ให้แก่ภิกษุณีชื่อนี้

สละแก่คณะ

ภิกษุณีรูปนั้นพึงเข้าไปหาภิกษุณีหลายรูป ห่มอุตตราสงค์เฉวียงบ่าข้างหนึ่ง กราบเท้าภิกษุณีผู้แก่พรรษา นั่งกระโหย่ง ประนมมือ กล่าวอย่างนี้ว่า แม่เจ้า ทั้งหลาย บาตรใบนี้ของดิฉันเกินกำหนดราตรี เป็นนิสส์คีย์ ดิฉันขอสละบาตรใบนี้แก่แม่เจ้าทั้งหลาย ครั้นสละแล้วพึงแสดงอาบัติ

ภิกษุณีผู้ฉลาดสามารถพึงรับอาบัติ พึงคืนบาตรที่เธอสละให้ด้วยกล่าววว่า

สุณนฺตุ เม อยฺยาโย อโย ปตฺโต อิตถนฺนามาย ภิกฺขุณฺเีย นิสฺสคฺคิโย อยฺยานํ นิสฺสญฺโจะ ฯ ยทิ อยฺยานํ ปตฺตกลฺลํ อยฺยาโย อิมํ ปตฺตํ อิตถนฺนามาย ภิกฺขุณฺเีย ทเพยฺยุนฺติ ฯ⁷

แม่เจ้าทั้งหลายจงฟังข้าพเจ้า บาตรใบนี้ของภิกษุณีชื่อนี้เป็นนิสส์คีย์ เธอสละแล้ว แม่เจ้าทั้งหลาย ถ้าแม่เจ้าทั้งหลายพร้อมกันแล้วพึงคืนบาตรใบนี้ให้แก่ภิกษุณีชื่อนี้

สละแก่บุคคล

ภิกษุณีรูปนั้นพึงเข้าไปหาภิกษุณีรูปหนึ่ง ห่มอุตตราสงค์เฉวียงบ่าข้างหนึ่ง นั่งกระโหย่ง ประนมมือ กล่าวอย่างนี้ว่า แม่เจ้า บาตรใบนี้ของดิฉันเกินกำหนดราตรี เป็นนิสส์คีย์ ดิฉันขอสละบาตรนี้แก่แม่เจ้า ครั้นสละแล้วพึงแสดงอาบัติ ภิกษุณีผู้รับสละนั้นพึงรับอาบัติ แล้วคืนบาตรที่เธอสละให้ด้วยการกล่าววว่า “ดิฉันคืนบาตรนี้ให้แก่แม่เจ้า

บทภาษินีย์

บาตรที่เป็นนิสส์คีย์ ภิกษุณียังไม่สละ ใช้สอย ต้องอาบัติทุกกฏ

บาตรที่ยังไม่เกินกำหนดราตรี ภิกษุณีสำคัญว่าเกินกำหนดแล้ว ภิกษุณีไม่แน่ใจ ต้องอาบัติทุกกฏ

บาตรที่ยังไม่เกินกำหนดราตรี ภิกษุณีสำคัญว่ายังไม่เกินกำหนด ไม่ต้องอาบัติ

⁶ วิ.ภิกขุณี.(บาลี) ๓/๗๓๕ /๕๓

⁷ วิ.ภิกขุณี.(บาลี) ๓/๗๓๕ /๕๓

อนาปัตติวาร

ภิกษุณีต่อไปนี้ไม่ต้องอาบัติ คือ

๑. ภิกษุณีผู้อธิษฐานภายในอรุณขึ้น
๒. ภิกษุณีผู้วิกัปไว้ภายในอรุณขึ้น
๓. ภิกษุณีผู้สละให้ไปภายในอรุณขึ้น
๔. ภิกษุณีผู้มีบาตรสูญหายภายในอรุณขึ้น
๕. ภิกษุณีผู้มีบาตรฉิบหายภายในอรุณขึ้น
๖. ภิกษุณีผู้มีบาตรแตกภายในอรุณขึ้น
๗. ภิกษุณีผู้มีบาตรถูกโจรชิงเอาไปภายในอรุณขึ้น
๘. ภิกษุณีผู้มีบาตรถูกถือวิสาสะเอาไปภายในอรุณขึ้น
๙. ภิกษุณีผู้วิกลจริต
๑๐. ภิกษุณีผู้ต้นบัญญัติ

เรื่องไม่ยอมคืนบาตรให้เจ้าของเดิม

สมัยนั้น พวกภิกษุณีฉัพทศีย์ไม่ยอมคืนบาตรที่มีผู้สละให้ ภิกษุทั้งหลายจึงนำเรื่องนี้ไปกราบทูลพระผู้มีพระภาคให้ทรงทราบ พระองค์รับสั่งว่า ภิกษุทั้งหลาย บาตรที่ภิกษุณีสละให้แล้วจะไม่คืนให้ไม่ได้ ภิกษุณีรูปใดไม่คืน ต้องอาบัติทุกกฏ

๓.๓ ลิกขาบทที่ ๒ ว่าด้วยการแจกกาลจิวร

เรื่องภิกษุณีถูกลั่นทา

ครั้งนั้น ภิกษุณีหลายรูปจำพรรษาใน วัดใกล้หมู่บ้านแห่งหนึ่ง มีวัตรปฏิบัติสมบูรณ์ มีอิริยาบถงดงาม แต่มีผ้าไม่ตี มีแต่ จิวรเก่า ๆ ได้เดินทางไปกรุงสาวัตถี อุบาสกอุบาสิกาเห็นภิกษุณีเหล่านั้นแล้วคิดว่า ภิกษุณีเหล่านี้มีวัตรปฏิบัติสมบูรณ์ มีอิริยาบถงดงาม แต่มีผ้าไม่ตี มีแต่จิวรเก่า ๆ คงถูกโจรชิงเอาไป จึงพากันถวายนอกกาลจิวร^๘ แก่ภิกษุณีสงฆ์ ภิกษุณีถูกลั่นทากล่าวว่า พวกเรากรานกฐินแล้ว ผ่านเป็นกาลจิวร^๙ แล้วอธิษฐานให้แจกกัน

---

^๘ อากาลจิวร หมายถึง ผ้าสำหรับทำจิวรที่เกิดขึ้นนอกฤดูกาล คือนอกกาลที่ภิกษุจะพึงรับผ้าผืนที่ ๔ นอกจากไตรจิวร เก็บไว้ได้ หมายถึง จิวรที่เกิดขึ้นนอกฤดูกาล คือ ๑. ในเมื่อไม่ได้กรานกฐิน จิวรที่เกิดขึ้นในระหว่างแรม ๑ ค่ำ เดือน ๑๒ ถึงขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๑ ของปีถัดไป (ตามจันทรคติ) รวมเป็น ๑๑ เดือน ชื่อว่าอากาลจิวร ๒. ในเมื่อได้กรานกฐินแล้ว จิวรที่เกิดขึ้นในระหว่างแรม ๑ ค่ำ เดือน ๔ ถึงขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๑ ในปีเดียวกัน (ตามจันทรคติ) รวมเป็น ๗ เดือน ชื่อว่าอากาลจิวร ๓. ส่วนจิวรที่เกิดขึ้นนอกเวลาทั้ง ๒ กรณีดังกล่าวนี้ ชื่อว่าอากาลจิวร จิวรมีค่ามาก จึงไม่สามารถใช้สอยในคราวมีภัยอันเกิดจากโจรผู้ร้ายเป็นต้น ในกรณีเช่นนี้ ชื่อว่ามีเหตุขัดข้อง (วิ.อ. ๒/๙๐๑/๕๐๑, กงขา.อ. ๓๗๕)

^๙ กาลจิวร คือในเมื่อไม่ได้กรานกฐินนับเอาตั้งแต่แรม ๑ ค่ำ เดือน ๑๑ ถึงขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๒ รวมเวลา ๑ เดือน ในเมื่อได้กรานกฐินแล้ว นับเอาตั้งแต่แรม ๑ ค่ำ เดือน ๑๑ ถึงขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๔ รวมเวลา ๕ เดือน ระยะเวลาในช่วงนี้เรียกว่า สมัยแห่งจิวรกาล

อุบาสกอุบาสิกาตำหนิ ประณาม โพนทนาว่า โฉนแม่เจ้าฤลลันทาจึงอธิษฐานอภิลิขิตเป็นกาลจิวรแล้วให้แจกกันเล่า บรรดาภิกษุณีผู้มกน้อย ฯลฯ พวกกันตำหนิ ประณาม โพนทนาได้นำเรื่องนี้ไปบอกภิกษุทั้งหลายให้ทราบ พวกภิกษุจึงได้นำเรื่องนี้ไปกราบทูลพระผู้มีพระภาคให้ทรงทราบ

พระผู้มีพระภาครับสั่งให้ประชุมสงฆ์เพราะเรื่องนี้เป็นต้นเหตุ ทรงสอบถามภิกษุทั้งหลาย แล้วจึงรับสั่งให้ภิกษุณีทั้งหลายยกสิกขาบทนี้ขึ้นแสดงดังนี้

พระบัญญัติ

ยา ปน ภิกษุณี อภิลิขิตวิ กาลจิวรติ อธิษฐิติตวา ภาษาเปยย นิสสคคิย ปาจิตติยนติ ฯ¹⁰

ก็ภิกษุณีใดอธิษฐานอภิลิขิตเป็นกาลจิวรแล้วให้แจกกัน ต้องอาบัตินิสสคคิยปาจิตติย¹¹

สิกขาบทวิภังค์

ที่ชื่อว่า อภิลิขิตวิ ๑ ได้แก่ (๑) ผ้าที่เกิดขึ้นตลอด ๑๑ เดือนในเมื่อไม่ได้ กรานกฐิน (๒) ผ้าที่เกิดขึ้นตลอด ๗ เดือนในเมื่อได้กรานกฐินแล้ว (๓) แม้วา ที่เขาถวายเจาะจงในกาล นี้ชื่อว่า อภิลิขิตวิ

ภิกษุณีอธิษฐานอภิลิขิตเป็นกาลจิวรแล้วให้แจกกัน ต้องอาบัติทุกกฏในขณะที่ แจกจิวร เป็นนิสสคคิยเพราะได้มา คือเป็นของจำต้องสละแก่สงฆ์ แก่คณะ หรือแก่ภิกษุณีรูปหนึ่ง ภิกษุทั้งหลาย ภิกษุณีพึงสละจิวรที่เป็นนิสสคคิยอย่างนี้ วิธีสละจิวรที่เป็นนิสสคคิย เหมือนที่กล่าวแล้ว

บทภาษณีย

กาลจิวร ภิกษุณีสำคัญว่าเป็นอภิลิขิตวิ ภิกษุณีไม่แน่ใจ ต้องอาบัติทุกกฏ

กาลจิวร ภิกษุณีสำคัญว่าเป็นอภิลิขิตวิ ไม่ต้องอาบัติ

อนาปัตติวาร

ภิกษุต่อไปนี้ไม่ต้องอาบัติ คือ

๑. ภิกษุณีผู้ให้แจกอภิลิขิตวิด้วยสำคัญว่าเป็นอภิลิขิตวิ
๒. ภิกษุณีให้แจกอภิลิขิตวิด้วยสำคัญว่าเป็นอภิลิขิตวิ
๓. ภิกษุณีวิกลจริต
๔. ภิกษุณีต้นบัญญัติ

๓.๔ สิกขาบทที่ ๓ ว่าด้วยการแลกเปลี่ยนจิวร

เรื่องภิกษุณีฤลลันทา

ครั้งนั้น ภิกษุณีฤลลันทาแลกเปลี่ยนจิวรกับภิกษุณีรูปหนึ่งใช้สอย ครั้งนั้น ภิกษุณีนั้นพบจิวรเก็บไว้ ภิกษุณีฤลลันทาได้กล่าวกับภิกษุณีนั้นให้นำจิวรนั้นออกมาให้ดูแล้วขอคืนเมื่อไม่ได้จึงชิงเอาคืน ลำดับนั้น ภิกษุณีนั้น นำเรื่องไปบอกภิกษุณีทั้งหลาย บรรดาภิกษุณีผู้มกน้อยสันโดษ ฯลฯ ตำหนิ ประณาม โพนทนาได้นำเรื่องนี้ไปบอกภิกษุทั้งหลายให้ทราบ พวกภิกษุจึงได้นำเรื่องนี้ไปกราบทูลพระผู้มีพระภาคให้ทรงทราบ

¹⁰ วิ.ภิกษุณี.(บาลี) ๓/๗๓๙ /๕๕

¹¹ วิ.ภิกษุณี.(ไทย) ๓/๗๓๙ /๘๓

พระผู้มีพระภาครับสั่งให้ประชุมสงฆ์เพราะเรื่องนี้เป็นต้นเหตุ ทรงสอบถามภิกษุทั้งหลายแล้วจึงรับสั่งให้ภิกษุทั้งหลายยกสิกขาบทนี้ขึ้นแสดงดังนี้

พระบัญญัติ

ยา ปน ภิกขุณี ภิกขุณียา สหธิ จีวรํ ปริวฏฺเฐตฺวา สา ปจฺฉา เอวํ วทฺเขย หนฺนทฺยเย ตฺยหํ จีวรํ อหฺร เมตํ จีวรํ ยํ ตฺยหํ ตฺยหเมเวตํ ยํ มยฺหํ มยฺหเมเวตํ อหฺร เมตํ สกํ ปจฺฉาหฺรติ อจฺฉินฺนทฺยเย วา อจฺฉินฺนทาเปยฺย วา นิสฺสคฺคิยํ ปาจิตฺตียนฺติ ฯ¹²

ก็ภิกษุณีใดแลกเปลี่ยนจีวรกับภิกษุณี ภายหลังภิกษุณีนั่งกล่าวอย่างนี้ว่า “แม่เจ้า จีวรของเธอ จงนำจีวรของดิฉันมา จีวรของเธอต้องเป็นของเธอ จีวรของดิฉันต้องเป็นของดิฉัน จงนำจีวรของดิฉันมา จงรับเอาจีวรของเธอคืนไปเถิด” ชิงเอาคืนหรือใช้ให้ชิงเอาคืน ต้องอาบัตินิสสัคคียปาจิตตีย์¹³

สิกขาบทวิภังค์

จีวร ได้แก่ จีวร ๖ ชนิด ๑ อย่างใดอย่างหนึ่งซึ่งมีขนาดพอที่จะทำวิกัปได้เป็นอย่างดี

คำว่า แลกเปลี่ยน คือ แลกเปลี่ยนจีวรเนื้อดีกับจีวรเนื้อไม่ดี หรือจีวรเนื้อดีกับจีวรเนื้อไม่ดี

คำว่า ชิงเอาคืน คือ ชิงเอาคืนเอง ต้องอาบัตินิสสัคคียปาจิตตีย์

คำว่า ใช้ให้ชิงเอาคืน คือ ใช้ให้ผู้อื่นชิง ต้องอาบัติทุกกฏ ผู้รับคำสั่งครั้งเดียวแต่ชิงเอาคืนหลายครั้ง จีวรนั้นเป็นนิสสัคคีย คือเป็นของจำต้องสละแก่สงฆ์ แก่คณะหรือแก่ภิกษุณีรูปหนึ่ง

ภิกษุทั้งหลาย ภิกษุณีพึงสละจีวรที่เป็นนิสสัคคียอย่างนี้

วิธีสละจีวรที่เป็นนิสสัคคีย เหมือนที่กล่าวแล้ว

บทภาษณีย์

ภิกษุณีเปลี่ยนบริวารอย่างอื่นแล้วชิงเอาคืนหรือใช้ผู้อื่นให้ชิงเอาคืน ต้องอาบัติทุกกฏ

ภิกษุณีเปลี่ยนจีวรหรือบริวารอย่างอื่นกับอนุปสัมบันแล้วชิงเอาคืนหรือใช้คนอื่นให้ชิงเอาคืน ต้องอาบัติทุกกฏ

อนุปสัมบัน ภิกษุณีสำคัญว่าเป็นอนุปสัมบัน ต้องอาบัติทุกกฏ

อนุปสัมบัน ภิกษุณีไม่แน่ใจ ต้องอาบัติทุกกฏ

อนุปสัมบัน ภิกษุณีสำคัญว่าเป็นอนุปสัมบัน ต้องอาบัติทุกกฏ

อนาปัตติวาร

ภิกษุณีต่อไปนี้ไม่ต้องอาบัติ คือ

๑. ภิกษุณีผู้รับแลกเปลี่ยนคืนให้เองหรือภิกษุณีผู้แลก เปลี่ยนถือเอาคืนโดยวิสาสะจากภิกษุณีผู้รับแลกเปลี่ยนแล้ว
๒. ภิกษุณีวิกลจริต
๓. ภิกษุณีต้นบัญญัติ

¹² วิ.ภิกขุณี.(บาลี) ๓/๗๔๔ /๕๗

¹³ วิ.ภิกขุณี.(ไทย) ๓/๗๔๔ /๘๗

๓.๕ สิกขาบทที่ ๔ ว่าด้วยการออกปากขอของอย่างหนึ่งแล้วออกปากขอของอย่างอื่น

เรื่องภิกษุณีอุลลันทา

ครั้งนั้น ภิกษุณีอุลลันทาเป็นไช้อยู่ อุบาสก คนหนึ่งเข้าไปเยี่ยมถามว่า แม่เจ้าไม่สบายหรือ จะให้ผม นำอะไรมาถวาย นางตอบว่า ดิฉันต้องการเนยใส อุบาสกนั้นนำเนยใสราคา ๑ กหาปณะมาจากบ้านของ เจ้าของร้านค้าคนหนึ่ง ถวายแก่ภิกษุณีอุลลันทาๆ กล่าวว่า ดิฉันไม่ต้องการเนยใส สบปี (สบป คมเน +อิ) เนย ใส.ผลายุวทมนตถ์ สบปีติ คจจตีติ สบปี เนยใสที่มีประโยชน์เพื่อเจริญกำลังและอายุ ชื่อว่า สบปี.นปุงสเก สบปี ศัพทที่ใช้ในปุงสกลิงค์.สบปี นาม โคสบปี วา อชिकासบปี วา มหิสสบปี วา¹⁴ เนยใส ที่ทำจากนมโค เนยใสที่ทำ จากนมแกะ เนยใสที่ทำจากนมกระป๋อง ชื่อว่า สบปี , ฆต (ฆร เสงเน+ต) เนยใส.ฆรติ สิญจตีติ ฆต เนยใสที่ไหล ซึม ชื่อว่า ฆตะ(ลบ ร ที่สุดธาตุ) ฆต วุจจติ สบปี¹⁵ เนยใส ท่านเรียกว่า ฆตะ แต่ต้องการน้ำมัน

อุบาสกนั้น กลับไปหาเจ้าของร้านค้าคนนั้นขอเปลี่ยนเป็นน้ำมัน เจ้าของร้านค้าจึงตอบว่า ถ้าเรารับ ของที่ขายไปกลับคืนอีก เมื่อไรเราจึงขายสินค้าได้ ท่านซื้อเนยใสตามราคาเนยใสไปแล้ว ท่านจะเอาน้ำมันก็จง นำเงินค่าน้ำมันมา อุบาสกนั้นตำหนิ ประณาม โพนทะนาว่า ภิกษุณีอุลลันทาออกปากขอของอย่างหนึ่งแล้ว ไฉนจึงออกปากขอของอย่างอื่นเล่า

ลำดับนั้น พระผู้มีพระภาครับสั่งให้ประชุมสงฆ์เพราะเรื่องนี้เป็นต้นเหตุ ทรงสอบถามภิกษุทั้งหลาย แล้วจึงรับสั่งให้ภิกษุณีทั้งหลายยก สิกขาบทนี้ขึ้นแสดงดังนี้

พระบัญญัติ

ยา ปน ภิกษุณี อณณํ วิณญาเปตวา อณณํ วิณญาเปยย นิสสัคคิยํ ปาจิตติยนฺติ ฯ¹⁶

ก็ภิกษุณีใดออกปากขอของอย่างหนึ่งแล้วออกปากขอของอย่างอื่น ต้องอาบัตินิสสัคคิยปาจิตตีย์¹⁷

สิกขาบทวิภังค์

คำว่า ออกปากขอของอย่างอื่น ความว่า ออกปากขอสิ่งของอย่างอื่นนอก จากที่ออกปากขอไว้ก่อนนั้น ต้องอาบัติทุกกฏในขณะที่ขอ ของนั้นเป็นนิสสัคคิยเพราะได้มา คือเป็นของจำต้องสละแก่สงฆ์ แก่คณะ หรือแก่ ภิกษุณีรูปหนึ่ง

ภิกษุทั้งหลาย ภิกษุณีพึงสละของที่เป็นนิสสัคคิยนั้นอย่างนี้

วิธีสละของที่เป็นนิสสัคคิย เหมือนที่กล่าวแล้ว

บทภาชนีย์

ไม่ใช่ของอย่างอื่น ภิกษุณีสำคัญว่าเป็นของอย่างอื่น ภิกษุณีไม่แน่ใจ ออกปากขอของที่ไม่ใช่ของอย่าง อื่น(นั้น) ต้องอาบัติทุกกฏ

ไม่ใช่ของอย่างอื่น ภิกษุณีสำคัญว่าไม่ใช่ของอย่างอื่น ไม่ต้องอาบัติ

¹⁴ วิ.มหาวิ.๒/๖๒๓/๘๑

¹⁵ อป.อ.๒/๒๙/๑๕๐,คัมภีร์อภิธานวรรณนา ๕๐๐/๖๒๕

¹⁶ วิ.ภิกษุณี.(บาลี) ๓/๗๔๙ /๕๙

¹⁷ วิ.ภิกษุณี.(ไทย) ๓/๗๔๙ /๙๑

อนาปัตติวาร

ภิกษุณีต่อไปนี้ไม่ต้องอาบัติ คือ

๑. ภิกษุณีผู้ออกปากขอของนั้นเพิ่มและออกปากขอของคู่อย่างอื่น^๑
๒. ภิกษุณีแสดงอาณิสสแล้วจึงค่อยออกปากขอ
๓. ภิกษุณีวิกลจริต
๔. ภิกษุณีต้นบัญญัติ

๓.๖ สิกขาบทที่ ๕ ว่าด้วยการให้ชื่อของอย่างหนึ่งแล้วให้ชื่อของอย่างอื่น

เรื่องภิกษุณีอุลลันทา

ครั้งนั้น ภิกษุณีอุลลันทาเป็นไข้ ลำดับนั้น อุบาสกคนหนึ่งเข้าไปเยี่ยมภิกษุณีอุลลันทาถึงที่อยู่ ครั้นถึงแล้วได้กล่าวกับภิกษุณี เหมือนสิกขาบทที่ ๔ ภิกษุณีอุลลันทาให้เปลี่ยนน้ำมัน เป็นเนยใส พระผู้มีพระภาครับสั่งให้ประชุมสงฆ์เพราะเรื่องนี้เป็นต้นเหตุ ทรงสอบถามภิกษุทั้งหลาย แล้วจึงรับสั่งให้ภิกษุทั้งหลายยกสิกขาบทนี้ขึ้นแสดงดังนี้

พระบัญญัติ

ยา ปน ภิกษุณี อณฺณ เจตาเปตฺวา อณฺณ เจตาเปยฺย นิสฺสคฺคิยํ ปาจิตฺตียนฺติ ฯ¹⁸

ภิกษุณีใดสั่งให้ชื่อของอย่างหนึ่งแล้วสั่งให้ชื่อของอย่างอื่น ต้องอาบัตินิสสัคคิยปาจิตตีย์¹⁹

สิกขาบทวิภังค์

วิธีสละของที่เป็นนิสสัคคิย เหมือนที่กล่าวแล้ว

บทภาษณีย์

ไม่ใช่ของอย่างอื่น ภิกษุณีสำคัญว่าเป็นของอย่างอื่น สั่งให้ชื่อของที่ไม่ใช่ของอย่างอื่น

ไม่ใช่ของอย่างอื่น ภิกษุณีไม่แน่ใจ สั่งให้ชื่อของที่ไม่ใช่ของอย่างอื่น ต้องอาบัติทุกกฏ

ไม่ใช่ของอย่างอื่น ภิกษุณีสำคัญว่าไม่ใช่ของอย่างอื่น ไม่ต้องอาบัติ

อนาปัตติวาร

ภิกษุณีต่อไปนี้ไม่ต้องอาบัติ คือ

๑. ภิกษุณีสั่งให้ชื่อของนั้นเพิ่มและสั่งให้ชื่อของคู่อย่างอื่น
๒. ภิกษุณีแสดงอาณิสสแล้วสั่งให้ชื่อ
๓. ภิกษุณีวิกลจริต
๔. ภิกษุณีต้นบัญญัติ

๓.๗ สิกขาบทที่ ๖ ว่าด้วยการแลกเปลี่ยนบริวารที่เขากวายนสงฆ์ข้อที่ ๑

เรื่องภิกษุณีหลายรูป

¹⁸ วิ.ภิกษุณี.(ไทย) ๓/๗๕๔ /๖๑

¹⁹ วิ.ภิกษุณี.(ไทย) ๓/๗๕๔ /๙๕

ครั้งนั้น อุบาสกและอุบาสิกา รวบรวมบริวาร ที่เขาให้ด้วยความพอใจเพื่อค่าจิวรรถวายภิกษุสงฆ์แล้ว ผากไว้ที่บ้านของคนชาย ฝ่าคนหนึ่งแล้วเข้าไปหาภิกษุณีทั้งหลายแล้วบอกให้ทราบ ภิกษุณีทั้งหลายให้เอา บริวารนั้นแลกเปลี่ยนเภสัชของแล้วบริโภค

ลำดับนั้น พระผู้มีพระภาครับสั่งให้ประชุมสงฆ์เพราะเรื่องนี้เป็นต้นเหตุ ทรงสอบถามภิกษุทั้งหลาย แล้วจึงรับสั่งให้ภิกษุณีทั้งหลายยกสิกขาบทนี้ขึ้นแสดงดังนี้

พระบัญญัติ

ยา ปน ภิกษุณี²⁰ อณฺพตฺถลิเกน ปริกฺขารเณ อณฺพทุทฺถลิเกน สงฺฆิเกน อณฺถํ เจตาเปยฺย นิสฺสคฺคิยฺ ปาจิตฺตียนฺติ ฯ²¹

ก็ภิกษุณีใดให้เอาบริวารที่เขาถวายเพื่อประโยชน์แก่ปัจจัยอย่างหนึ่ง ที่เขาถวายอุทิศของอย่างหนึ่ง ที่เขาบริจาคแก่สงฆ์ แลกเปลี่ยนของอย่างอื่น ต้องอาบัตินิสสัคคิยปาจิตตีย์²²

สิกขาบทวิภังค์

คำว่า ให้ ... แลกเปลี่ยนของอย่างอื่น ความว่า ให้แลกเปลี่ยนเป็นปัจจัย อย่างอื่นนอกจากที่เขาถวาย เจาะจงไว้ ต้องอาบัติทุกกฏในขณะที่ให้แลกเปลี่ยน ของนั้นเป็นนิสสัคคิยเพราะได้มา คือเป็นของจำต้องสละแก่ สงฆ์ แก่คณะ หรือแก่ภิกษุณีรูปหนึ่ง

วิธีสละของที่เป็นนิสสัคคิย เหมือนที่กล่าวแล้ว

บทภาษณีย์

ไม่ใช่ของที่เขาถวายเพื่อประโยชน์แก่ปัจจัยอย่างหนึ่ง ภิกษุณีสำคัญว่าเป็นของ ที่เขาถวายเพื่อ ประโยชน์แก่ปัจจัยอย่างหนึ่ง ต้องอาบัติทุกกฏ

ไม่ใช่ของที่เขาถวายเพื่อประโยชน์แก่ปัจจัยอย่างหนึ่ง ภิกษุณีไม่แน่ใจ ต้องอาบัติทุกกฏ

ไม่ใช่ของที่เขาถวายเพื่อประโยชน์แก่ปัจจัยอย่างหนึ่ง ภิกษุณีสำคัญว่าไม่ใช่ของที่เขาถวายเพื่อ ประโยชน์แก่ปัจจัยอย่างหนึ่ง ไม่ต้องอาบัติ

อนาปัตติวาร

ภิกษุณีต่อไปนี้ไม่ต้องอาบัติ คือ

๑. ภิกษุณีนำกบปียภณฑที่เหลือไปใช้เพื่อประโยชน์อย่างอื่น
๒. ภิกษุณีขออนุญาตเจ้าของก่อนจึงนำไปใช้เพื่อประโยชน์ อย่างอื่น
๓. ภิกษุณีผู้มีเหตุขัดข้อง
๔. ภิกษุณีวิกลจริต

²⁰ ภิกษุณี,ภิกษุณี(ภิกข ยาจเน+ฐ+อิณี)ภิกษุณี. ภิกขณสีลตาทีติ ภิกษุณี ผู้ชื่อว่าภิกษุณี เพราะเป็นผู้ขอโดยปรกติเป็น ต้น(ลบ ร อนุพันธ,รัสสะ อุเป็น อุ,ลบสระ อิ หลัง,อาเทศ น เป็น ฌบ้าง) ภิกษุณี นาม อุภโตสงฆเ อุปสมปนนา(วิ.มหาวิ.๒/ ๕๐๕/๑๗)ผู้อุปสมบทในสงฆ์สองฝ่ายคือภิกษุณีกับภิกษุสงฆ์ ชื่อว่าภิกษุณี

²¹ วิ.ภิกษุณี.(ไทย) ๓/๗๕๙ /๖๓

²² วิ.ภิกษุณี.(ไทย) ๓/๗๕๙ /๙๙

๕. ภิกษุณีต้นบัญญัติ

๓.๘ สิกขาบทที่ ๗ ว่าด้วยการแลกเปลี่ยนบริวารที่เขาถวายสงฆ์ข้อที่ ๒

เรื่องภิกษุณีหลายรูป

ครั้งนั้น อุบาสกและอุบาสิการวบรวม บริวารที่เขาให้ด้วยความพอใจเพื่อค่าจีวรถวายภิกษุณีสงฆ์แล้ว ฝากไว้ที่บ้านของคนชายผ้าคนหนึ่งแล้วเข้าไปหาภิกษุณีบอกให้ทราบ ภิกษุณีทั้งหลายขอให้เอาบริวารนั้น แลกเปลี่ยนเกสซ์เองแล้วบริโภค

ลำดับนั้น พระผู้มีพระภาครับสั่งให้ประชุมสงฆ์เพราะเรื่องนี้เป็นต้นเหตุ ทรงสอบถามภิกษุทั้งหลาย แล้วจึงรับสั่ง ให้ภิกษุณีทั้งหลาย ยกสิกขาบทนี้ขึ้นแสดงดังนี้

พระบัญญัติ

ยา ปน ภิกษุณี อณฺทตฺถิเกน ปริกฺขาเรน อณฺททฺทิสฺสีเกน สงฺฆิเกน สณฺณาจิเกน อณฺณํ เจ ตาเปยฺย นิสฺสคฺคิยํ ปาจิตฺตियนฺติ ฯ²³

ก็ภิกษุณีใดให้เอาบริวารที่เขาถวายเพื่อประโยชน์แก่ปัจจัยอย่างหนึ่ง ที่เขาถวายอุทิศของอย่างหนึ่ง ที่เขาบริจาคแก่สงฆ์ ที่ขอมารอง แลกเปลี่ยนของอย่างอื่น ต้องอาบัตินิสสัคคิยปาจิตตีย์²⁴

สิกขาบทวิภังค์

วิธีสละของที่เป็นนิสสัคคิย เหมือนที่กล่าวแล้ว

บทภาษณีย์

ไม่ใช่ของที่เขาถวายเพื่อประโยชน์แก่ปัจจัยอย่างหนึ่ง ภิกษุณีสำคัญว่าเป็นของ ที่เขาถวายเพื่อประโยชน์แก่ปัจจัยอย่างหนึ่ง ต้องอาบัติทุกกฏ

ไม่ใช่ของที่เขาถวายเพื่อประโยชน์แก่ปัจจัยอย่างหนึ่ง ภิกษุณีไม่แน่ใจ ต้อง อาบัติทุกกฏ

ไม่ใช่ของที่เขาถวายเพื่อประโยชน์แก่ปัจจัยอย่างหนึ่ง ภิกษุณีสำคัญว่าไม่ใช่ของที่เขาถวายเพื่อประโยชน์แก่ปัจจัยอย่างหนึ่ง ไม่ต้องอาบัติ

อนาปัตติวาร

ภิกษุณีต่อไปนี้ไม่ต้องอาบัติ คือ

๑. ภิกษุณีนำกับปิยภันท์ที่เหลือไปใช้เพื่อประโยชน์อย่างอื่น
๒. ภิกษุณีขออนุญาตเจ้าของก่อนจึงนำไปใช้เพื่อประโยชน์อย่างอื่น
๓. ภิกษุณีผู้มีเหตุขัดข้อง
๔. ภิกษุณีวิกลจริต
๕. ภิกษุณีต้นบัญญัติ

๓.๙ สิกขาบทที่ ๘ ว่าด้วยการแลกเปลี่ยนบริวารที่เขาถวายคณะข้อที่ ๑

เรื่องภิกษุณีหลายรูป

²³ วิ.ภิกษุณี.(บาลี) ๓/๗๖๔ /๖๕

²⁴ วิ.ภิกษุณี.(ไทย) ๓/๗๖๔ /๑๐๓

ครั้งนั้น ภิกษุณีทั้งหลายอาศัยอยู่ในบริเวณของสมาคมแห่งหนึ่ง อัดคัดข้าวต้ม สมาคมนั้นจึงรวบรวม บริหารที่เอาใจด้วยความพอใจเพื่อค่าข้าวต้มถวายภิกษุณีทั้งหลายแล้วฝากไว้ที่บ้านของเจ้าของร้านค้าคนหนึ่ง แล้วเข้าไปหาภิกษุณีทั้งหลาย บอกให้ทราบ ภิกษุณีทั้งหลายให้อาบริขารนั้นแลกเปลี่ยนเกสร²⁵ แล้วบริโภค

ลำดับนั้น พระผู้มีพระภาครับสั่งให้ประชุมสงฆ์เพราะเรื่องนี้เป็นต้นเหตุ ทรงสอบถามภิกษุทั้งหลาย แล้วจึงรับสั่งให้ภิกษุณีทั้งหลายยกสิกขาบทนี้ขึ้นแสดงดังนี้

พระบัญญัติ

ยา ปน ภิกษุณี อณฺทตฺถิเกน ปริกฺขาเรณ อณฺุทฺทิสฺสีเกน มหาชนิเกน อณฺุณฺ เจตาเปยฺย นิสฺสคฺคิยฺ ปาจิตฺตียนฺติ ฯ²⁶

ก็ภิกษุณีใดให้อาบริขารที่เขาถวายเพื่อประโยชน์แก่ปัจจัยอย่างหนึ่ง ที่เขาถวายอุทิศของอย่างหนึ่ง ที่เขาบริจาคแก่ภิกษุณีจำนวนมาก แลกเปลี่ยนของอย่างอื่น ต้องอาบัตินิสสัคคิยปาจิตตีย์²⁷

สิกขาบทวิภังค์

วิธีสละของที่เป็นนิสสัคคิย เหมือนที่กล่าวแล้ว

บทภาชนีย์

ไม่ใช่ของที่เขาถวายเพื่อประโยชน์แก่ปัจจัยอย่างหนึ่ง ภิกษุณีสำคัญว่าเป็นของ ที่เขาถวายเพื่อประโยชน์แก่ปัจจัยอย่างหนึ่ง ต้องอาบัติทุกกฏ

ไม่ใช่ของที่เขาถวายเพื่อประโยชน์แก่ปัจจัยอย่างหนึ่ง ภิกษุณีไม่แน่ใจ ต้อง อาบัติทุกกฏ

ไม่ใช่ของที่เขาถวายเพื่อประโยชน์แก่ปัจจัยอย่างหนึ่ง ภิกษุณีสำคัญว่าไม่ใช่ของ ที่เขาถวายเพื่อประโยชน์แก่ปัจจัยอย่างหนึ่ง ไม่ต้องอาบัติ

อนาปัตติวาร

ภิกษุณีต่อไปไม่ต้องอาบัติ คือ

๑. ภิกษุณีนำกับปิยภัณฑ์ที่เหลือไปใช้เพื่อประโยชน์อย่างอื่น
๒. ภิกษุณีขออนุญาตเจ้าของก่อนจึงนำไปใช้เพื่อประโยชน์อย่างอื่น
๓. ภิกษุณีผู้มีเหตุขัดข้อง
๔. ภิกษุณีวิกลจริต
๕. ภิกษุณีต้นบัญญัติ

๓.๑๐ สิกขาบทที่ ๙ ว่าด้วยการแลกเปลี่ยนบริขารที่เขาถวายแก่คณะข้อที่ ๒

เรื่องภิกษุณีหลายรูป

²⁵ เกสรชฺ นาม สປປိ วา นวณิตํ วา เถลํ วามธํ วาผานิตํ วา เทติ ถวายเนยใส เนยข้น น้ำมัน น้ำผึ้ง หรือน้ำอ้อย ชื่อว่า เกสรช

²⁶ วิ.ภิกษุณี.(บาลี) ๓/๗๖๙ /๖๗

²⁷ วิ.ภิกษุณี.(ไทย) ๓/๗๖๙ /๑๐๗

ครั้งนั้น ภิกษุณีทั้งหลายที่อาศัยอยู่ในบริเวณของสมาคมแห่งหนึ่ง อัดคัดข้าวต้ม สมาคมนั้นจึงรวบรวม บริหารที่เอาใจด้วยความพอใจเพื่อค่าข้าวต้มถวายภิกษุณีทั้งหลายแล้วฝากไว้ที่บ้านของเจ้าของร้านค้าคนหนึ่ง แล้วเข้าไปหาภิกษุณีทั้งหลาย บอกให้ทราบ ภิกษุณีทั้งหลายขอให้เอาบริขารนั้นแลกเปลี่ยนเกสรของตัวเองแล้ว บริโภค

พระผู้มีพระภาครับสั่งให้ประชุมสงฆ์เพราะเรื่องนี้เป็นต้นเหตุ ทรงสอบถามภิกษุทั้งหลายแล้วจึงรับสั่ง ให้ภิกษุณีทั้งหลายยกสิกขาบทนี้ขึ้นแสดงดังนี้

พระบัญญัติ

ยา ปน ภิกษุณี อณฺทตถิเกน ปริกฺขาเรน อณฺททฺทิสิเกน มหาชนิเกน สณฺญาจิเกน อณฺธ เจตาเปยฺย นิสฺสคฺคิยํ ปาจิตฺตียนฺติ ฯ²⁸

ก็ภิกษุณีใดให้เอาบริขารที่เอาถวายเพื่อประโยชน์แก่ปัจจัยอย่างหนึ่ง ที่เอาถวายอุทิศของอย่างหนึ่ง ที่ เอาบริจาคแก่ภิกษุณีจำนวนมาก ที่ขอมาเอง แลกเปลี่ยนของอย่างอื่น ต้องอาบัตินิสสัคคิยปาจิตตีย์²⁹

บทภาษณีย์

ไม่ใช่ของที่เอาถวายเพื่อประโยชน์แก่ปัจจัยอย่างหนึ่ง ภิกษุณีสำคัญว่าเป็นของที่เอาถวายเพื่อ ประโยชน์แก่ปัจจัยอย่างหนึ่ง ต้องอาบัติทุกกฏ

ไม่ใช่ของที่เอาถวายเพื่อประโยชน์แก่ปัจจัยอย่างหนึ่ง ภิกษุณีไม่แน่ใจ ต้อง อาบัติทุกกฏ

ไม่ใช่ของที่เอาถวายเพื่อประโยชน์แก่ปัจจัยอย่างหนึ่ง ภิกษุณีสำคัญว่าไม่ใช่ของที่เอาถวายเพื่อ ประโยชน์แก่ปัจจัยอย่างหนึ่ง ไม่ต้องอาบัติ

อนาปัตติวาร

ภิกษุณีต่อไปนี้ไม่ต้องอาบัติ คือ

๑. ภิกษุณีนำกัปปิยภณฑ์ที่เหลือไปใช้เพื่อประโยชน์อย่างอื่น
๒. ภิกษุณีขออนุญาตเจ้าของก่อนจึงนำไปใช้เพื่อประโยชน์อย่างอื่น
๓. ภิกษุณีผู้มีเหตุขัดข้อง
๔. ภิกษุณีวิกลจริต
๕. ภิกษุณีต้นบัญญัติ

๓.๑๑ สิกขาบทที่ ๑๐ ว่าด้วยการแลกเปลี่ยนบริขารที่เอาถวายแก่บุคคล

เรื่องภิกษุณีอุลลันทา

ครั้งนั้น ภิกษุณีอุลลันทาเป็นพหูสูต เป็นนักพูด แก่แล้ว สามารถกล่าวธรรมมีถา คนจำนวนมาก เข้าไปหาภิกษุณีอุลลันทานั้น บริเวณที่อยู่ของภิกษุณีอุลลันทาชำรุด ชาวบ้านได้กล่าวกับภิกษุณีอุลลันทา ดังนี้ว่า แม่เจ้า เพราะเหตุไรบริเวณที่อยู่ของท่านจึงชำรุดเล่า นางตอบว่า เพราะไม่มีทายก ผู้ก่อสร้างซ่อมแซม ก็ไม่มี คนทั้งหลายจึงรวบรวมบริขารที่เอาด้วยความพอใจเป็นค่าบูรณะบริเวณถวาย ภิกษุณีอุลลันทา แต่

²⁸ วิ.ภิกษุณี.(บาลี) ๓/๗๗๔ /๖๙

²⁹ วิ.ภิกษุณี.(ไทย) ๓/๗๗๔ /๑๑๑

ภิกษุณีอุลลันทาขอให้เอาบริขารนั้นแลกเปลี่ยนเภสัชเองแล้วบริโภค พวกชาวบ้านทราบเรื่องเข้า จึงตำหนิ ประณาม โพนทนาได้นำเรื่องนี้ไปบอกภิกษุทั้งหลายให้ทราบ พวกภิกษุจึงได้ นำเรื่องนี้ไปกราบทูลพระผู้มีพระภาค สั่งให้ประชุมสงฆ์เพราะเรื่องนี้เป็นต้นเหตุ ทรงสอบถามภิกษุทั้งหลายแล้วจึงรับสั่งให้ ภิกษุณีทั้งหลายยก สิกขาบทนี้ขึ้นแสดงดังนี้

พระบัญญัติ

ยา ปน ภิกษุณี อณฺพทตฺติเกน ปริกฺขาเรน อณฺพทฺทิสฺสีเกน ปุคฺคฺลิกเกน สณฺญาจิกเกน อณฺโณ เจตาเปยฺย นิสฺสคฺคิยํ ปาจิตฺตियนฺติ ฯ³⁰

ก็ภิกษุณีได้ให้เอาบริขารที่เขาถวายเพื่อประโยชน์แก่ปัจจัยอย่างหนึ่ง ที่เขาถวายอุทิศของอย่างหนึ่ง ที่เขาบริจาคแก่บุคคล ที่ขอมาเอง แลกเปลี่ยนของอย่างอื่น ต้องอาบัตินิสสัคคิยปาจิตตีย์³¹

บทภาษณีย์

ไม่ใช่ของที่เขากวายเป็นประโยชน์แก่ปัจจัยอย่างหนึ่ง ภิกษุณีสำคัญว่าเป็นของ ที่เขากวายเป็นประโยชน์แก่ปัจจัยอย่างหนึ่ง ต้องอาบัติทุกกฏ ภิกษุณีไม่แน่ใจ ต้องอาบัติทุกกฏ

ภิกษุณีสำคัญว่าไม่ใช่ของที่เขากวายเป็นประโยชน์แก่ปัจจัยอย่างหนึ่ง ไม่ต้องอาบัติ

อนาปัตติวาร

ภิกษุณีต่อไปนี้ไม่ต้องอาบัติ คือ

๑. ภิกษุณีนำกัมปยภณท์ที่เหลือไปใช้เพื่อประโยชน์อย่างอื่น
๒. ภิกษุณีขออนุญาตเจ้าของก่อนจึงนำไปใช้เพื่อประโยชน์อย่างอื่น
๓. ภิกษุณีผู้มีเหตุขัดข้อง
๔. ภิกษุณีวิกลจริต
๕. ภิกษุณีต้นบัญญัติ

๓.๑๒ จีวรวรรค สิกขาบทที่ ๑ ว่าด้วยการขอผ้าห่มหนาในฤดูหนาว

เรื่องภิกษุณีอุลลันทา

ครั้งนั้น ภิกษุณีอุลลันทา เป็นพหูสูต เป็นนักพูด แก่ลวกกล้า สามารถกล่าวธรรมมีถา สมัยนั้น ในฤดูหนาว พระเจ้าปเสนทิโกศล ทรงผ้ากัมพล³²(กมฺพล (กมุ กนฺตฺย+ว อาคม+อล) ผ้าขนสัตว์,ผ้ากัมพล,กมฺนียตฺตา กมฺพล โฉ ผ้าชื่อว่ากัมพล.เพรคาะเป็นผ้าที่ทุกคนชอบ(อาเทศ ว เป็น พ).รงฺกุนามสฺส หรือวิเสสสฺส โลเมน สย ชาตฺวตฺถํ กมฺพล ผ้าที่ทอด้วยขนของกวางรังกู ชื่อว่ากัมพละ.รลฺล กศฺพท์ก็แปลว่าผ้ากัมพล.วา ศฺพท์กำหนดว่า กมฺพลศฺพท์เป็นปุงลึงค์หรืออนปุงสกลิงค์ก็ได้.อณฺญตรา อิตฺถิ นวฺรตฺตํ กมฺพลํ ปารุตา โทติสฺตริณางฺหนึ่งห่มผ้ากมฺพลแดงผืนใหม่ราคาแพง)เข้าไปหาภิกษุณีอุลลันทาถึงที่อยู่ ทรงอภิวาทแล้วประทับนั่ง ณ ที่สมควร ภิกษุณีอุลลันทา ชี้แจงให้พระเจ้าปเสนทิโกศล ผู้ประทับนั่ง ณ ที่สมควร เห็นชัด ขวนให้อยากรับเอาไปปฏิบัติ ไร้ใจ

³⁰ วิ.ภิกษุณี.(บาลี) ๓/๗๗๙ /๗๑

³¹ วิ.ภิกษุณี.(ไทย) ๓/๗๗๙ /๑๑๕

³² วิ.มหาวิ.๑/๒๘๘/๒๑๙,คัมภีร์อภิธานวรรณนา ๒๙๑/๓๘๙

ให้อาจอาญแก่ล้า ล้อบขลอมใจ ให้สดชื่นร่าเริง ด้วยธรรมีกถา ลำดับนั้น พระเจ้าปเสนทิโกศลได้ตรัสกับ ภิกษุณีอุลลันทาวา แม่เจ้า ท่านต้องการสิ่งใดก็โปรดได้บอกเถิด

ภิกษุณีอุลลันทาวานั้นทูลว่า ขอถวายพระพร ถ้าพระองค์มีพระราชประสงค์จะพระราชทาน ก็ขอได้ โปรดพระราชทานผ้ากัมพลผืนนี้เถิด พระเจ้าปเสนทิโกศลถวายผ้ากัมพลผืนนั้นแก่ภิกษุณีอุลลันทาวา เสด็จจาก จากที่ประทับนั่งทรงอภิเษกภิกษุณีอุลลันทาวาแล้วทำประทักษิณเสด็จจากไป คนทั้งหลายพากันเพ่งโทษ ตี เตียน โพนทนา ภิกษุณีทั้งหลายได้ยินคนพวกนั้นเพ่งโทษ ตีเตียน โพนทนาอยู่ บรรดาที่เป็นผู้มักน้อย ต่างก็ เพ่งโทษ ตีเตียน โพนทนาแล้วจึงนำเรื่องไปกราบทูล

ลำดับนั้น พระผู้มีพระภาครับสั่งให้ประชุมสงฆ์เพราะเรื่องนี้เป็นต้นเหตุ ทรงสอบถามภิกษุทั้งหลาย แล้วจึงรับสั่งให้ภิกษุณีทั้งหลายยกสิกขาบทนี้ขึ้นแสดงดังนี้

พระบัญญัติ

ครุปาปุณณิ ปน ภิกขุณียา เจตาเปตติยา จตุกกัสสปมฺมึ เจตาเปตพพฺมึ ตโต เจ อุตฺตริ เจตาเปยฺย นิสฺสคคิยํ ปาจิตฺติยนฺติ ฯ³³

ก็ภิกษุณีเมื่อจะขอผ้าห่มหนา ฟังขอได้เพียงราคา³⁴ ๔ กังสะ๑ เป็น อย่างมาก ถ้าขอเกินกว่านั้น ต้อง อาบัตินิสสัคคิยปาจิตตีย์³⁵

สิกขาบทวิภังค์

ฟังขอได้เพียงราคา ๔ กังสะ คือ ฟังขอผ้าที่มีราคา ๑๖ กหาปณะได้ ถ้าขอเกินกว่านั้น ต้องอาบัติ ทุกกฎในขณะที่ขอ ผ้านั้นเป็นนิสสัคคิยเพราะได้มา คือ เป็นของจำต้องสละแก่สงฆ์ แก่คณะหรือแก่ภิกษุณีรูป เดียว วิธีสละผ้าห่มที่เป็นนิสสัคคิย เหมือนที่กล่าวแล้ว

บทภาษณีย์

ผ้าห่มหนาราคาหย่อนกว่า ๔ กังสะ ภิกษุณีสำคัญว่าเกิน ต้องอาบัติทุกกฎ

ผ้าห่มหนาราคาหย่อนกว่า ๔ กังสะ ภิกษุณีไม่แน่ใจ ต้องอาบัติทุกกฎ

ผ้าห่มหนาราคาหย่อนกว่า ๔ กังสะ ภิกษุณีสำคัญว่าหย่อนกว่า ไม่ต้องอาบัติ

อนาปัตติวาร

ภิกษุณีต่อไปนี้ไม่ต้องอาบัติ คือ

๑. ภิกษุณีขอผ้าห่มหนาราคา ๔ กังสะเป็นอย่างมาก
๒. ภิกษุณีขอผ้าห่มหนาราคาหย่อนกว่า ๔ กังสะ
๓. ภิกษุณีขอจากญาติ

³³ วิ.ภิกขุณี.(บาลี) ๓/๗๘๔ /๗๑

³⁴ กังสะ เท่ากับ ๔ กหาปณะ, ๔ กังสะ จึงเท่ากับ (๔x๔) ๑๖ กหาปณะ (กงขา.อ. ๓๖๒)

³⁵ วิ.ภิกขุณี.(ไทย) ๓/๗๘๔ /๑๑๙ , หมายความว่า ภิกษุณีขอจากคนอื่นต้องอาบัตินิสสัคคิยปาจิตตีย์ แต่ถ้าขอจาก สหธรรมิก ญาติและคนปวารณา แม้ราคาจะเกิน ๔ กังสะก็ไม่ต้องอาบัติ (กงขา.อ.๓๖๒)

๔. ภิกษุณีขอจากคนปวารณา
๕. ภิกษุณีขอเพื่อประโยชน์แก่ผู้อื่น
๖. ภิกษุณีซื้อมาด้วยทรัพย์ของตน
๗. ภิกษุณีจ่ายผ้าราคาถูก แต่ทนายผู้ต้องการให้จ่ายผ้าราคาแพง
๘. ภิกษุณีวิกลจริต
๙. ภิกษุณีต้นบัญญัติ

๓.๑๔ สิกขาบทที่ ๒ ว่าด้วยการขอผ้าห่มบางในฤดูร้อน

เรื่องภิกษุณีอุลลันทา

ครั้งนั้น ภิกษุณีอุลลันทาเป็นพหูสูตเป็นนักพูด แก่ล้าวก้า สามารถกล่าวธรรมมีกถา สมัยนั้นในฤดูร้อน พระเจ้าปเสนทิโกศล ทรงผ้าเปลือกไม้ราคาแพง เข้าไปหาภิกษุณีอุลลันทา ทรงอภิวาทแล้วประทับนั่ง ณ ที่สมควร ภิกษุณีอุลลันทาชี้แจงให้พระเจ้าปเสนทิโกศลผู้ประทับนั่ง ณ ที่สมควรให้เห็นชัด ชวนให้อยากรับเอา ไปปฏิบัติ เรายใจให้อาณาญาติแก่ล้าวก้า ปล่อยขโลมใจให้สดชื่นร่าเริงด้วยธรรมมีกถา พระเจ้าปเสนทิโกศล ได้ตรัสกับภิกษุณีอุลลันทาว่า แม่เจ้า ท่านต้องการสิ่งใดก็โปรดได้บอกเถิด

ภิกษุณีอุลลันทานั้นทูลว่า ขอถวายพระพร ถ้าพระองค์มีพระราชประสงค์จะพระราชทาน ก็ขอได้โปรดพระราชทานผ้าเปลือกไม้ผืนนี้เถิด พระเจ้าปเสนทิโกศลถวายผ้าเปลือกไม้ผืนนั้นแก่ภิกษุณีอุลลันทา เสด็จลุกจากที่ประทับแล้วทรงอภิวาทภิกษุณีอุลลันทาแล้ว ทำประทักษิณเสด็จจากไป

ลำดับนั้น พระผู้มีพระภาครับสั่งให้ประชุมสงฆ์เพราะเรื่องนี้เป็นต้นเหตุ ทรงสอบถามภิกษุทั้งหลาย แล้วจึงรับสั่งให้ภิกษุณีทั้งหลายยกสิกขาบทนี้ขึ้น แสดงดังนี้

พระบัญญัติ

ลหุปาปุณณ³⁶ ปน ภิกขุณิยา เจตาเปนติยา อหุตเตยย กัสปรมฺม เจตาเปตพฺพํ ตโต เจ อุตฺตริ เจตาเปยย นิสฺสคฺคิยํ ปาจิตฺติยนฺติ ฯ³⁷

ก็ ภิกษุณี เมื่อจะขอผ้าห่มบาง ฟังขอได้เพียงราคา ๒ กังสะครึ่ง เป็นอย่างมาก ถ้าขอ เกินกว่านั้น ต้องอาบัตินิสสัคคิยปาจิตตีย์³⁸

สิกขาบทวิภังค์

ที่ชื่อว่า ผ้าห่มบาง ได้แก่ ผ้าห่มชนิดหนึ่งที่ใช้ในฤดูร้อน

คำว่า ฟังขอได้เพียงราคา ๒ กังสะครึ่งเป็นอย่างมาก คือ ฟังขอผ้ามีราคา ๑๐ กหาปณะได้

คำว่า ถ้าขอเกินกว่านั้น ความว่า ภิกษุณีออกปากขอผ้าราคาเกินกว่านั้น ต้องอาบัติทุกกฏในขณะที่ขอ ผ่านนั้นเป็นนิสสัคคิยเพราะได้มา คือเป็นของจำต้องสละแก่สงฆ์ แก่คณะหรือแก่ภิกษุณีรูปเดียว

วิธีสละผ้าห่มที่เป็นนิสสัคคิย

³⁶ ม. ย. ลหุปาปุณณ ฯ

³⁷ วิ.ภิกขุณี.(บาลี) ๓/๗๘๙ /๗๕

³⁸ วิ.ภิกขุณี.(ไทย) ๓/๗๘๙ /๑๒๓

สละแก่สงฆ์

ภิกษุณีนีรופןั้นพึงเข้าไปหาสงฆ์ ห่มอุตตราสงค์เฉวียงบ่าข้างหนึ่ง กราบเท้าภิกษุณีผู้แก่พรรษา นั่งกระโหย่ง ประนมมือ กล่าวอย่างนี้ว่า “แม่เจ้า ผ้าห่มบางผืนนี้ราคาเกิน ๒ กังสะครึ่ง ดิฉันขอมา เป็นนิสัคคีย์ ดิฉันขอสละผ้าห่มบางผืนนี้แก่สงฆ์” ครั้นสละแล้วพึงแสดงอาบัติ ภิกษุณีผู้ฉลาดสามารถพึงรับอาบัติ พึงคืนผ้าห่มบางที่เธอสละให้ด้วยญัตติกรรม วาจาว่า “แม่เจ้า ขอสงฆ์จงพึงข้าพเจ้า ผ้าห่มบางผืนนี้ของภิกษุณีชื่อนี้เป็นนิสัคคีย์ เธอสละแก่สงฆ์ ถ้าสงฆ์พร้อมกันแล้วพึงคืนผ้าห่มบางผืนนี้ให้แก่ภิกษุณีชื่อนี้”

สละแก่คณะ

ภิกษุณีนีรופןั้นพึงเข้าไปหาภิกษุณีหลายรูป ห่มอุตตราสงค์เฉวียงบ่าข้างหนึ่ง กราบเท้าภิกษุณีผู้แก่พรรษา นั่งกระโหย่ง ประนมมือ กล่าวอย่างนี้ว่า “แม่เจ้าทั้งหลาย ฯลฯ ดิฉันขอสละผ้าห่มบางผืนนี้แก่แม่เจ้าทั้งหลาย” ครั้นสละแล้วพึงแสดงอาบัติ ฯลฯ พึงคืนผ้าห่มบางผืนนี้ให้แก่ภิกษุณีชื่อนี้”

สละแก่บุคคล

ภิกษุณีนีรופןั้นพึงเข้าไปหาภิกษุณีนีรופןหนึ่ง ห่มอุตตราสงค์เฉวียงบ่าข้างหนึ่ง นั่งกระโหย่ง ประนมมือ กล่าวอย่างนี้ว่า “แม่เจ้า ฯลฯ ดิฉันขอสละผ้าห่มบางผืนนี้แก่แม่เจ้า” ครั้นสละแล้วพึงแสดงอาบัติ ฯลฯ ดิฉันคืนผ้าห่มบางผืนนี้ให้แก่แม่เจ้า

บทภาษณีย์

ภิกษุณีสำคัญว่าเกิน ต้องอาบัติ ทุกกฏ

ภิกษุณีไม่แน่ใจ ต้องอาบัติทุกกฏ

ภิกษุณีสำคัญว่าหย่อนกว่า ไม่ต้องอาบัติ

อนาปัตติวาร

ภิกษุณีต่อไปนี้ไม่ต้องอาบัติ คือ

๑. ภิกษุณีขอผ้าห่มบางราคา ๒ กังสะครึ่งเป็นอย่างมาก
๒. ภิกษุณีขอผ้าห่มบางราคาหย่อนกว่า ๒ กังสะครึ่ง
๓. ภิกษุณีขอจากญาติ
๔. ภิกษุณีขอจากคนปวารณา
๕. ภิกษุณีขอเพื่อประโยชน์แก่ผู้อื่น
๖. ภิกษุณีซื้อมาด้วยทรัพย์ของตน
๗. ภิกษุณีจ่ายผ้าราคาถูกต่อทายกผู้ต้องการให้จ่ายผ้าราคาแพง
๘. ภิกษุณีวิกัลจริต
๙. ภิกษุณีต้นบัญญัติ

๓.๑๕ สรุปท้ายบท

คำว่า นิสสัคคิยะ แปลว่า ทำให้สละสิ่งของ อาบัติที่สละสิ่งของแล้วพึงแสดง หรือแปลว่า การสละ ซึ่งเป็นชื่อกระบวนการทางวินัยที่พึงทำในเบื้องต้น³⁹

คำว่า ปาจิตตีย์ แปลว่า ทำกุศลจิตกล่าวคือกุศลธรรมของผู้ตั้งใจต้องอาบัติให้ตกไป โดยสรุปก็คือทำจิตให้ตกไป และจิตที่ถูกทำให้ตกไปนั้น ย่อมพลาดจากอริยมรรค หรือทำอริยมรรคให้เสียไป และปาจิตตีย์นี้เป็นเหตุให้จิตลุ่มหลง⁴⁰ รวมทั้ง ๒ คำนี้เข้าด้วยกันเป็น “นิสสัคคิยาปาจิตตีย์” ซึ่งเป็นชื่อสิกขาบท หมายถึง บทบัญญัติในนิสสัคคิยกัณฑ์ ๓๐ สิกขาบท และเป็นชื่ออาบัติ หมายถึง อาบัตินิสสัคคิยาปาจิตตีย์ ที่ภิกษุณีต้อง เพราะเกี่ยวข้องกับเครื่องอุปโภคบริโภคในทางที่ไม่เหมาะสม เป็นลหุกาบัติ คืออาบัติเบา และเป็นสเทกัจฉา คือยังพอแก้ไขได้ เมื่อภิกษุณีต้องเข้าแล้ว สามารถพ้นได้ด้วยการสละสิ่งของ เช่น จีวร บาตร ผ้าสีทันชะ เป็นต้น เมื่อต้องอาบัติแล้วให้แสดงอาบัติต่อหน้าสงฆ์ คณะ หรือบุคคล

นิสสัคคิยาปาจิตตีย์ของภิกษุณีแบ่งเป็น ๒ ส่วน คือ (๑) อสาธารณบัญญัติ (๒) สาธารณบัญญัติ ในภิกษุณีวินัยกัณฑ์ แสดงไว้เฉพาะสาธารณบัญญัติ

๓.๑๖ คำถามท้ายบท

๑. ของที่ภิกษุณีออกปากขอได้มา จะต้องสละหรือไม่ ถ้าสละจะต้องการหรือคณะหรือ บุคคลอย่างไร จงอธิบาย
๒. การแลกเปลี่ยนบริวารที่เขากวายเป็นบุคคลมาเป็นของตนทำได้หรือไม่ อย่างไร
๓. ภิกษุณีขอผ้าห่มบางราคาเท่าไร จึงสมควร ต้องอาบัติหรือไม่อย่างไร อธิบาย

๓.๑๗ เอกสารอ้างอิงประจำบท

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. พระไตรปิฎกภาษาไทยฉบับมหาจุฬาฯ

พระวินัยปิฎก มหาวิทยาลัย ภาค ๑-๒, และภิกษุณีวินัยกัณฑ์. กรุงเทพมหานคร: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๒.

_____ .พุทธย-ตติยสมันตปาสาทิกามหาจุฬาอรรถกถา. กรุงเทพมหานคร: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๒.

มหามกุฏราชวิทยาลัย. ปฐมสมันตปาสาทิกา แปล ภาค ๑-๓. กรุงเทพมหานคร: มหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๓๕.

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย,ผู้จัดทำ. มหาจุฬาเตปิฎก ๒๕๐๐ เล่ม ๑-๘. กรุงเทพมหานคร :โรงพิมพ์ศาสนา ๒๕๑๓

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ผู้จัดทำ.สมนตปาสาทิกา มหาจุฬาอรรถกถา (ปฐม,พุทธโย,ตติโย ภาค). กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์วิญญูญาณ, ๒๕๓๒.

_____ . กุชชาวิตรณปุราณ-อภิธานฎีกา. กรุงเทพมหานคร : วิญญูญาณ,๒๕๓๒.

³⁹ นิสสชชิตวา ยัม เทเสติ, เตเนตตนิ นิสสชชิตวา เทเสตพพโต นิสสัคคิยนติ วุจจติ - วิ.อ. ๓/๓๓๙/๔๘๕, นิสสชชชนนิสสัคคิย, ปุพพภาเค กตตพพสส วินยกมมสเสต นาม - กงขา.อ. ๑๘๖

⁴⁰ วิ.อ. ๓/๓๓๙/๔๘๕

_____ กุ๊งขาวิทรณึ. กรุ๊งเทพมหานคร : วิญญาณ, ๒๕๓๒.